

program in d.a.v. aan-

en gewezen, net zich — Onderwijs- t aan recht- ft het Minis- hte wijziging oor gezorgd, ord beslist.

van Justitie eneraal aan- ste Arbeids- Dat was de et tegengaan id van jeug-

el de belang- het Kabinet-

óveel, dat de met eenigen geheele pro- vorige Kabi-

ook alle aan- ken, hetgeen e omstandig-

e het feit, dat rk heeft ver- t na 1891 — met den on- ngaan — nog in Christelijk

erpunt in de and.

enzen God — STENIET.

NTI WUS

ns blad geeft in te gaan op werp over de a het nummer

ot belang, dat spaling bevat, pend, dat aan len, die voor meeringsrecht

van zaken op der inderdaad e is, lledig opgeleid is de hoofd- eutraal Staats- ok de kandi- ing van hun unnen volgen, ommissie ver- dakte-examens achtoffer wor- men aan, dat vrijer karakter zijn gegaan en hebben gelet; s geweest, om- pport en over- kan toch daar- d om en bij de

groot deel van wijzers gedood xamen. Menig- studeerde, ver- en is dan dat et, waar men jaar haalt een vakken, terwijl weer zakt. Dit

het principiële pvoedkunde en goed Aardrijks- Taal en Letter- kkelijk, bij ge- ing van exami- xamen te hou- r waardeerd

eringsrecht van toch algemeen uw bezoek en rsisten en dat met hoofdkten o, dat niemand

daar voor is. Maar ik verwacht wel een heele verbetering van den toestand op die cursussen, waar het nu niet goed gaat, wanneer de jongelui weten, dat hun leeraar ook hun examiner is. En het spreekt vanzelf, dat aan die cursussen omtrent vakken en uren de noodige eischen zullen worden gesteld. Ook nu reeds is er een presentie-lijst.

Inderdaad, het is mijn overtuiging, dat er in deze richting iets goeds kan worden gedaan voor onze jonge onderwijzers. Is men wel algemeen bekend met de moeilijke omstandigheden van hen, die straks de plaatsen van de ouderen moeten innemen? 't Is een groot kwaad voor de opvoeding van ons volk, wanneer deze leerkrachten geen bezieling hebben voor de taak die hen wacht. Alles wat we kunnen doen om licht te brengen in het sombere bestaan van deze jonge menschen moeten we doen en daartoe behoort ook een doelmatiger, billijker regeling voor het verkrijgen van hun hoofdkte.

Daarna moet er nog meer worden gestudeerd. Voor een goede positie moeten nog andere akten worden gehaald.

Gr.

G. MEIMA.

STEMMEN UIT "ONZE KERKEN"

Nogmaals het vraagstuk onzer kandidaten.

Niemand zal het ontkennen, dat het vraagstuk onzer kandidaten in de theologie in het middelpunt van onze belangstelling staat. Wie gunt onze ruim 120 kandidaten geen predikantsplaats?

Wanneer wij een poging willen wagen om te zien of er nu werkelijk geen plaats meer is, dan willen wij niet oppervlakkig en gemakkelijk over dit vraagstuk schrijven. Daartoe zouden wij elke gemeente op zich zelf meer van nabij moeten bekijken, of de een of andere vacante kerk nu wel heusch niet bij machte is een kandidaat te beroepen. Het is dan ook in 't geheel niet onze bedoeling om nu maar tot gemeente A te zeggen: Gaat nu beroepen — terwijl wij de financiële en plaatselijke omstandigheden niet kennen. En toch, waar een wil is, is een weg. Ongetwijfeld spelen hier de financiën ons parten. Daarom kan het Comité Grosheide—Schouten niet te warm bij u aanbevelen worden. Voorts zal men de verschillende uitgaven onzer kerken eens nauwkeuriger onder de loupe moeten nemen of hierin verandering gebracht kan worden. Er wordt in dezen tijd veel over onze kandidaten geschreven, maar laat men ook wat doen, in dien zin dan dat men alles in het werk stelt hun een plaats te geven. Zeker, het Comité Grosheide—Schouten doet reeds veel, maar met het aanstellen van hulppredikers komt men er niet. Dat is de moeilijkheden op de lange baan schuiven.

Laten wij in de eerste plaats eens zien wat, terwijl wij dit schrijven, er alzo vacans is. Om te beginnen 82 vacante kerken, waarvan het aantal leden als volgt is:

Van	1—50 leden	3 kerken
"	50—100	10 "
"	100—150	21 "
"	150—200	13 "
"	200—250	6 "
"	250—300	4 "
"	300—350	7 "
"	350—400	3 "
"	400—450	4 "
"	450—500	2 "
"	500—550	2 "
"	550—600	1 "
"	600—650	2 "
"	650—700	1 "
"	700—750	1 "
"	750—800	1 "
"	800—850	1 "
"	850—900	1 "
"	900—950	1 "
"	950—1000	1 "
"	1000—1050	1 "
"	1050—1100	1 "
"	1100—1150	1 "
"	1150—1200	1 "
"	1200—1250	1 "
"	1250—1300	1 "
"	1300—1350	1 "
"	1350—1400	1 "
"	1400—1450	1 "
"	1450—1500	1 "
"	1500—1550	1 "
"	1550—1600	1 "
"	1600—1650	1 "
"	1650—1700	1 "
"	1700—1750	1 "
"	1750—1800	1 "
"	1800—1850	1 "
"	1850—1900	1 "
"	1900—1950	1 "
"	1950—2000	1 "
"	2000—2050	1 "
"	2050—2100	1 "
"	2100—2150	1 "
"	2150—2200	1 "
"	2200—2250	1 "
"	2250—2300	1 "
"	2300—2350	1 "
"	2350—2400	1 "
"	2400—2450	1 "
"	2450—2500	1 "
"	2500—2550	1 "
"	2550—2600	1 "
"	2600—2650	1 "
"	2650—2700	1 "
"	2700—2750	1 "
"	2750—2800	1 "
"	2800—2850	1 "
"	2850—2900	1 "
"	2900—2950	1 "
"	2950—3000	1 "
"	3000—3050	1 "
"	3050—3100	1 "
"	3100—3150	1 "
"	3150—3200	1 "
"	3200—3250	1 "
"	3250—3300	1 "
"	3300—3350	1 "
"	3350—3400	1 "
"	3400—3450	1 "
"	3450—3500	1 "
"	3500—3550	1 "
"	3550—3600	1 "
"	3600—3650	1 "
"	3650—3700	1 "
"	3700—3750	1 "
"	3750—3800	1 "
"	3800—3850	1 "
"	3850—3900	1 "
"	3900—3950	1 "
"	3950—4000	1 "
"	4000—4050	1 "
"	4050—4100	1 "
"	4100—4150	1 "
"	4150—4200	1 "
"	4200—4250	1 "
"	4250—4300	1 "
"	4300—4350	1 "
"	4350—4400	1 "
"	4400—4450	1 "
"	4450—4500	1 "
"	4500—4550	1 "
"	4550—4600	1 "
"	4600—4650	1 "
"	4650—4700	1 "
"	4700—4750	1 "
"	4750—4800	1 "
"	4800—4850	1 "
"	4850—4900	1 "
"	4900—4950	1 "
"	4950—5000	1 "
"	5000—5050	1 "
"	5050—5100	1 "
"	5100—5150	1 "
"	5150—5200	1 "
"	5200—5250	1 "
"	5250—5300	1 "
"	5300—5350	1 "
"	5350—5400	1 "
"	5400—5450	1 "
"	5450—5500	1 "
"	5500—5550	1 "
"	5550—5600	1 "
"	5600—5650	1 "
"	5650—5700	1 "
"	5700—5750	1 "
"	5750—5800	1 "
"	5800—5850	1 "
"	5850—5900	1 "
"	5900—5950	1 "
"	5950—6000	1 "
"	6000—6050	1 "
"	6050—6100	1 "
"	6100—6150	1 "
"	6150—6200	1 "
"	6200—6250	1 "
"	6250—6300	1 "
"	6300—6350	1 "
"	6350—6400	1 "
"	6400—6450	1 "
"	6450—6500	1 "
"	6500—6550	1 "
"	6550—6600	1 "
"	6600—6650	1 "
"	6650—6700	1 "
"	6700—6750	1 "
"	6750—6800	1 "
"	6800—6850	1 "
"	6850—6900	1 "
"	6900—6950	1 "
"	6950—7000	1 "
"	7000—7050	1 "
"	7050—7100	1 "
"	7100—7150	1 "
"	7150—7200	1 "
"	7200—7250	1 "
"	7250—7300	1 "
"	7300—7350	1 "
"	7350—7400	1 "
"	7400—7450	1 "
"	7450—7500	1 "
"	7500—7550	1 "
"	7550—7600	1 "
"	7600—7650	1 "
"	7650—7700	1 "
"	7700—7750	1 "
"	7750—7800	1 "
"	7800—7850	1 "
"	7850—7900	1 "
"	7900—7950	1 "
"	7950—8000	1 "
"	8000—8050	1 "
"	8050—8100	1 "
"	8100—8150	1 "
"	8150—8200	1 "
"	8200—8250	1 "
"	8250—8300	1 "
"	8300—8350	1 "
"	8350—8400	1 "
"	8400—8450	1 "
"	8450—8500	1 "
"	8500—8550	1 "
"	8550—8600	1 "
"	8600—8650	1 "
"	8650—8700	1 "
"	8700—8750	1 "
"	8750—8800	1 "
"	8800—8850	1 "
"	8850—8900	1 "
"	8900—8950	1 "
"	8950—9000	1 "
"	9000—9050	1 "
"	9050—9100	1 "
"	9100—9150	1 "
"	9150—9200	1 "
"	9200—9250	1 "
"	9250—9300	1 "
"	9300—9350	1 "
"	9350—9400	1 "
"	9400—9450	1 "
"	9450—9500	1 "
"	9500—9550	1 "
"	9550—9600	1 "
"	9600—9650	1 "
"	9650—9700	1 "
"	9700—9750	1 "
"	9750—9800	1 "
"	9800—9850	1 "
"	9850—9900	1 "
"	9900—9950	1 "
"	9950—10000	1 "

Van deze 82 kerken moeten wij 2 kerken aftrekken, die in combinatie één predikant hebben. Al deze 82 vacante kerken kunnen niet beroepen, de eerste twee groepen van 1—50 en 50—100 kunnen wij vrij zeker uitschakelen. Voor de volgende groepen 100—150 en 150—200 zal het ook niet gemakkelijk zijn, maar hierover kan eens gepraat worden.

Voor de resterende groepen — wellicht enkele uitgezonderd — kan naar onze meening het beroepen geen bezwaar zijn.

Van de grootere gemeenten zijn zes predikantsplaatsen vacant, n.l.:

Drachten (2e pred.pl.)	IJmuiden (2e pred.pl.)
Kampen (miss. pred.)	Kralingen (3e pred.pl.)
Baarn (2e pred.pl.)	Soerabaja (2e pred.pl.)

Terwijl bij de volgende kerken binnenkort een vacature ontstaat, n.l.:

Kampen (4e pred.pl.)	Rijnsburg (2e pred.pl.)
Arahem (3e pred.pl.)	Rotterdam (miss. pred.)
Soest (2e pred.pl.)	

Dan denken de volgende kerken hun aantal predikanten uit te breiden:

Sneek (3e pred.pl.)	Zwolle (4e pred.pl.)
Leeuwarden (5e pred.pl.)	Dordrecht (3e pred.pl.)

Alles bij elkaar geteld komen wij aan het getal 97. Maar wij zijn er nog niet. Wanneer wij er van uitgaan dat één predikant niet meer dan ruim 1500 leden onder zijn ambtelijke hoede krijgt, dan zouden de volgende kerken nog één predikant er bij dienen te beroepen:

Groningen	Scheveningen
Utrecht	Rotterdam
Urk	Rotterdam—Delfshaven
's Gravenhage—West	Rotterdam—Katendrecht
Bunschoten—Spakenburg	

Hiermede komen wij van 97 op 106.

Dit getal is o.i. nog hooger op te voeren. Dit zullen wij dan moeten zoeken bij gecombineerde kerken. In ons land zijn 72 gecombineerde kerken, waarvan in Friesland 13 en Zuid-Holland 16 de meeste zijn. In Gelderland bezitten vier kerken één predikant. Deze 72 kerken bezitten dus 35 predikanten. Nu zal, naar wij meenen, het voor een buitenstaander moeilijk zijn om te oordeelen, of elke combinatie nu wel gerechtvaardigd is. Maar ook hier geldt het — waar een wil is, is een weg. Zoover wij kunnen nagaan zullen er van deze 72 kerken 22 kerken een eigen predikant kunnen beroepen, zij het dan met steun der classis of van het Comité Grosheide—Schouten. Het ledental van deze 22 kerken varieert van 150—450 leden. Deze kerken zijn niet in onzen eersten staat van vacante kerken opgenomen. Zullen deze kerken zich van hun zustergemeenten gaan afscheiden en zelfstandig gaan beroepen, dan klimt ons getal vacatures van 106 tot 128.

Ten slotte zullen wij over het volgende niet veel zeggen, maar er slechts even de aandacht op vestigen. Van onze ruim 800 predikanten zijn 98 predikanten, die den leeftijd van 60 jaar of ouder hebben bereikt, en waarvan nog geen emeritaatsaanvraag bekend is.

60 jaar 20 predikanten

61	18
62	10
63	10
64	10
65	13
66	3
67	4
68	5
69	1
70	3
72	1

Hier mogen bijgeteld twee Hoogleraren, één van 66, en één van 67 jaar.

Onder dit 100-tal zullen er wel zijn, die nog dit jaar hun emeritaat zullen aanvragen. Laten wij dit getal eens op 20 stellen, dan naderen wij langzamerhand het getal 150 vacaturen. Werkelijk, met wat goeden wil is er voor onze kandidaten nog wat te bereiken. Helaas zijn er nog steeds kerken, die zeer traag zijn in het beroepen. Laat men toch vooral in dezen tijd deze traagheid van zich afzetten. Laat deze statistiek daartoe een prikkel mogen zijn.

Wij zijn ervan overtuigd dat met deze statistiek nog niet alle moeilijkheden zijn opgelost. Wij hebben slechts een kleine fingerwijzing willen geven, in de hoop dat men op deze gegevens verder kan voortbouwen en iets te hebben mogen bijdragen wat dichter bij een oplossing van dit vraagstuk te komen.

Haarlem.

Hk.

Naschrift. Al onderschrijf ik niet alles, wat hierboven opgemerkt wordt, toch geef ik gaarne plaats aan dit artikel.

K. S.

PERSSCHOUWER

„Gereformeerd Jongelingsblad“.

Inzake het „Geref. J.bl.“ kan ik met volgende opmerkingen volstaan:

a. Ik heb voorgesteld elkaars stukken over te nemen betreffende de these, dat ik reeds door het feit der rede voor de Oranjesgarde zou in strijd komen met wat ik geregeld anderen voorhoud; maar niet inzake wat daar buiten om gaat;

b. mijn standpunt in zake dergelijke punten is nog steeds niet omschreven door het „G.J.B.“; had het dit gedaan, dan zou het zien, dat evenmin door het feit, als door den inhoud mijner rede ik met mijn opvattingen in strijd gekomen ben;

c. mij is niet alleen maar iets gevraagd, doch van mijn optreden is al dadelijk iets beweerd, n.l., dat het voor den persschouwer „volledig in tegenspraak schijnt met hetgeen hij (K.S.) ons geregeld voorhoudt“; het orgaan moet zulk een bewering niet als vraag voorstellen;

d. informaties betreffende de motieven voor een redevoering (al is het verzoek er om rijkelijk vrijmoedig, ook als het vragende blad zijn eigen redenaars gadeslaat), wil ik met genoegen geven; maar dan moet eerst aangetoond worden, dat ik „volledig“ in tegenspraak „schijn“ met wat ik geregeld voorhoud; ik ontken dat nog steeds, en de bewijslast rust op wie poneert;

e. tot mijn spijt heb ik per abuis den Heer Stap als persschouwer genoemd, dat was een vergissing, die bij dezen hersteld wordt.

f. waarom ik de oude historie nog eens „oprakelde“? Omdat zij niet los staat van mijn besluit, om ondanks alles toch de gevraagde spreekbeurt te blijven toestaan.

De verklaring van de Oostenrijksche bisschoppen.

In „De Groene Amsterdammer“ schreef Anton van Duinkerken een artikel over „De Oostenrijksche bisschoppen“. Onder meer lezen we:

De feiten in Oostenrijk hebben duidelijk gemaakt dat een uiterlijk goed georganiseerd katholicisme, vaak ten onrechte vereenzelvd met het wezen van de Katholieke Kerk, niet bij machte is om te weerstaan aan de overrompeling door een stelsel, welks uiterlijke organisatie de zuivere weerspiegeling is van zijn innerlijke macht.

Even later:

Het nationaal-socialistisch regiem verbiedt dat de geestelijkheid zich zou bezighouden met eenigerlei politiek. Het verbiedt klaarblijkelijk niet, dat de bisschoppen aan de bevolking adviseeren, hoe zij stemmen moet bij een plebisiet. Zulk een advies schijnt niet in

aanmerking te komen voor de qualificatie „politiek katholicisme“.

Ik moet ronduit bekennen, dat mij den samenhang tusschen deze beide opvattingen ontgaat. Of het nationaal-socialistische stelsel erkent, dat de bisschoppen het recht hebben, eenig politiek advies te geven en dan dient dit recht onvoorwaardelijk te worden geëerbiedigd. Of het nationaal-socialisme erkent niet, dat de bisschoppen zulk een recht hebben, maar dan dient het ook te laken hetgeen de Oostenrijksche bisschoppen deden.

Deze bisschoppen hebben beschikt over een bevoegdheid, hun niet door de tijdelijke machthebbers van het oogenblik toegekend.

Zij hebben, naar eigen getuigenis vrijwillig beschikt over deze bevoegdheid. Men mag aannemen, dat hun hierbij niets anders voor oogen heeft gestaan dan het geestelijk heil hunner onderhoorigen. Dan nog is de verbazing niet weggenomen over het feit, dat hun beslissing een ander karakter vertoont dan verscheidene hunner overbekende uitspraken van vroeger. Zeker is er voor den goeden verstander voldoende voorbehoud hoorbaar in de woorden, die zij bezigden. Toch hebben die woorden niet den indruk gewekt, dat zij zijn geboren uit innerlijke kracht. Zij zijn duidelijker gedictieerd door de omstandigheden dan door een sterke overtuiging. Of de Kerkgeschiedenis er gunstig over oordeelen zal, blijft een vraag. Op de „Assemblée générale du clergé français“ van 1882, waarbij de Fransche kerkvorsten de gunst van Lodewijk XIV hooger stelden dan het beginsel hunner onafhankelijkheid ten opzichte van de staatsmacht, haalde de aartsbischop van Reims deze woorden aan van Yves de Chartres:

„Moediger mannen zouden misschien met meer moed spreken, betere zouden betere dingen kunnen zeggen: maar wij, die middelmatig zijn in alles, zetten ons gevoelen niet uiteen om het als regel op te dringen in een zaak als deze, doch om tegemoet te komen aan de tijdsomstandigheden en om grootere gevaren af te weren, die de Kerk bedreigen, indien men ze op een andere wijze niet afweren kan.“

Zulk een houding te bewonderen zal grooter moeite kosten dan haar te begrijpen.

Verderop lezen we nog:

Zoover ik zien kan, heeft het nationaal-socialisme nooit deugden gepropageerd, die de katholieken al niet uit hun catechismus konden kennen. Het eenige wat het nationaal-socialisme ons op moreel gebied ten geschenke gaf, was een tot